

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 5 ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1996

Ας κινηθούμε όλοι και για τις δικές μας βραχονησίδες

Η κρίση με τις βραχονησίδες ΙΜΙΑ έβγαλε και άλλα «μυστικά» που συμβαίνουν γύρω μας και δεν παίρνουμε μυρωδιά. Έτσι ανάμεσα στα άλλα «εθνικά» και «πολιτικά» μάθαμε και μεις πως η Ευρωπαϊκή Ένωση προβλέπει και για τους ακατοίκητους τόπους και καθιέρωσε ειδικά προγράμματα. Ένα τέτοιο πρόγραμμα σχεδιάστηκε για τα ερημονήσια από κάποιο υπουργείο και προβλέπεται:

- Οικιστική αναβίωση των νησίδων
- Συγκοινωνιακή σύνδεση
- Τουριστική-πολιτιστική ανάδειξη
- Αυτόνομη Οικονομική ανάπτυξη
- Ενεργειακή αυτοτέλεια
- Διατήρηση-προστασία-ανάδειξη

περιβάλλοντος

Πρόκειται για μια δέσμη μέτρων επεμβάσεων νεκρανάστασης ερημονησιών. Για τα δικά μας χωριά, τα «ερημονήσια» του δικού μας παραμεθόριου χώρου ποιος θα συντάξει τέτοια προγράμματα με τα δισεκατομμύρια που διαθέτει η Ευρώπη για τέτοιους σκοπούς «νεκρανάστασης»; Μήπως υπάρχουν και για την επαρχία μας τέτοιες ευκαιρίες και χάνονται ή τα «ζαπώνουν» άλλοι πιο ξύπνιοι από μας; Το ποιοί πρέπει να κινηθούν δεν θα το γράψουμε εμείς. Είναι γνωστά πράγματα. Εκείνοι που κρατούν τις σφραγίδες ας το μελετήσουν.

Στους αναμνώστες μας και σε όλους τους Πωγωνήσιους
ευχόμαστε
Καλό Πάσχα

ΤΟ ΣΧΟΛΙΟ ΜΑΣ

Η εγκατάλειψη συνεχίζεται

Στη νέα συμφωνία με την Αλβανία με όσα δόθηκαν στη δημοσιότητα είναι σαφές πως η επαρχία μας δέχεται μια ακόμη δόση εγκατάλειψης και περιθωριοποίησης. Έτσι:

- Ο δρόμος Ιωαννίνων-Κακαβιάς-Αργυροκάστρου έμεινε εκτός συζήτησης και συμφωνίας
- Η αβλιότητα της Κακαβιάς συνεχίζεται
- Το Τελωνείο Δρυμάδων εγκαταλείπεται
- Ο δρόμος Δρυμάδων-Σοπικής ούτε καν αναφέρεται

Δεν είναι δύσκολο να αντιληφθεί ο Πωγωνήσιος τι σημαίνει η εγκατάλειψη αυτών των έργων για την προοπτική της Επαρχίας μας που βασικά βασίζεται σε ένα άνοιγμα προς την Αλβανία και στη βελτίωση των διασυνοριακών συνθηκών με τον πλησιόχωρο ελληνισμό της Δερόπολης και του πάνω Πωγωνίου. Το θέμα είναι ακόμη πιο ανησυχητικό όταν στη συμφωνία προωθούνται λύσεις που ευνοούν την Αλβανική πλευρά με την εξυπηρέτηση των Τσαμοχωριών της Επαρχίας Κονίτσας-Σοπικής, που απαγορεύτηκε η διάνοιξη ενός τμήματος 500 μ. για την σύνδεση. Η εγκατάλειψη του τελωνείου Δρυμάδων καταδικάζει όχι μόνον τους πέρα των Δρυμάδων Πωγωνήσιους αλλά και τα χωριά των ριζών μέχρι Κεφαλόβρυσο και Βασιλικό.

Είναι ακόμη εξοργιστικό να εκδηλώνεται ενδιαφέρον για τους Τσάμηδες και τα χωριά τους και να αγνοείται ότι στον διασυνοριακό χώρο της επαρχίας μας είναι χωρισμένες οικογένειες, συγγενείς, φίλεις που έχουν ανάγκη επικοινωνίας, εξυπηρέτησης και ανάπτυξης.

Αυτή η φάση σχέσεων και αυτή η συμφωνία λειτουργήσαν σε βάρος της επαρχίας μας και αυτό θα έχει σοβαρές συνέπειες για το μέλλον. Ένα μέλλον που είναι ταυτισμένο με το άνοιγμα επικοινωνίας και καλών σχέσεων με την Αλβανία και την λειτουργία των αξόνων προς Δερόπολη και Πωγώνι.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ

Συμφωνίες μικροπολιτικής νοοτροπίας

Δεν θα σχολιάσουμε το ταξίδι του προέδρου της Δημοκρατίας στην Αλβανία και τα γενικότερα αποτελέσματα. Για την ενημέρωση των συμπατριωτών μας όμως πρέπει να γράψουμε όσα σχετικά μας αφορούν από τις συμφωνίες

που έγιναν. Σε αυτές αναφέρονται δύο νέα ανοίγματα των συνόρων στη Σαγιάδα και στη Μέρτζανη. Το άνοιγμα των Δρυμάδων δεν αναφέρθηκε στα δημοσιεύματα και στο δελτίο τύπου. Αυτό μας αφορά γιατί σε επίσημο ταξίδι και σε

σχέδιο συμφωνίας δεν αναφέρεται η δημιουργία Τελωνείου στις Δρυμάδες αν και ήταν από τα πρώτα που συζητήθηκαν παλαιότερα και ήταν το μοναδικό που είχε συμφωνηθεί στην πρώτη περίοδο υπουργείας του κ. Καρ. Πα-

πούλια. Στη συμφωνία που έγινε τώρα αναφέρεται νέος δρόμος Ηγουμενίτσας-Αυλώνας για πρώτη φορά ενώ δεν έγινε καμιά συμφωνία για τον δρόμο Ιωαννίνων-Κακαβιάς-Αργυροκάστρου-Τιράνων ο οποίος πολλές φορές είχε αναφερθεί στο παρελθόν (από το 1987 πρωτοκουβεντιάστηκε) αλλά οι εργασίες παραμένουν στο ανακάτωμα των χωμάτων σε μερικά χιλιόμετρα. Κι εδώ

Συνέχεια στην 3η σελ.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ-ΑΠΟΨΕΙΣ

Οδυνηρό οδοιπορικό στο έρημο Πωγώνι

Γράφει ο ΜΑΝΘΟΣ ΚΟΛΕΜΠΑΣ

Με την συντροφιά του φίλου εκδότη του «Πρωινού Λόγου» επισκεφθήκαμε ένα μεγάλο τμήμα του Πωγωνίου διατρέχοντας την επαρχιακή οδό Χάνι Δελβινάκιου-Πωγωνιανή-Ριζά-Κεφαλόβρυσο-Βασιλικό. Η εικόνα που είδαμε ήταν αποκαρδιωτική. Σε όλη τη διαδρομή δεν συναντήσαμε ούτε αυτοκίνητο, ούτε άνθρωπο (εκτός από το καφενείο

του χωριού).

Το Πωγώνι ερημώνει, τα σχολεία κλείνουν και χωριά ζωντανά (όπως Δελβινάκι, Κεφαλόβρυσος, Πωγωνιανή, Βήρσανη) φθίνουν συνεχώς. Και οι λίγοι νέοι που απομένουν —ακόμη και οι εργαζόμενοι στο Πωγώνι— έχουν μετακομίσει και μένουν οικογενειακώς στα Γιάννενα.

Δυστυχώς η αστυφιλία έχει πάρει μορφή χιονοστιβάδας και θεωρώ ότι είναι πολύ αργά για να ανατραπεί η άσχημη αυτή κατάσταση. Η ευθύνη της πολιτείας είναι πολύ μεγάλη και κύρια, διότι από καμμία κυβέρνηση δεν ελήφθησαν μέτρα πρακτικά, ρεαλιστικά, συντονισμένα και σοβαρά και δεν εδόθησαν κίνητρα παραμονής των διαμενόντων νέων στο Πωγώνι αλλά και επανάκαμψης των μεταναστευσάντων.

Τα περισσότερα αν όχι όλα, τα μέτρα και κίνητρα ήταν επιφανειακά και προς δημιουργία εντυπώσεων. Ποτέ δεν έγινε μια σοβαρή προσπάθεια αξιοποίησης του υπάρχοντος έμψυχου δυναμικού καθώς και των τοπικών δυνατοτήτων και του φυσικού πλούτου του Πωγωνίου.

Ακόμη και οι όποιες αποφάσεις αποφούν το Πωγώνι και κατ' επέκταση την επαρχία, ελήφθησαν ερήμην των καθ' ύλην αρμοδίων τοπικών παραγόντων και θεσμοθετημένων οργάνων (Τοπική Αυτοδιοίκηση, Σύλλογος κ.λπ.), από το Αθηνοκεντρικό Κράτος ή «εν κλειστώ» από διάφορους άσχετους Καλαμαράδες.

Διακατεχόμενοι από αγωνία και απογοήτευση για την μελλοντική τύχη του Πωγωνίου και εκφράζοντας τις σκέψεις και απόψεις όλων των Πωγωνησίων, θέτουμε τα κάτωθι ερωτήματα προς κάθε αρμόδιο φορέα και απαιτούμε να εξετασθούν σύντομα και να δοθούν λύσεις:

Συνέχεια στην 7η σελ.

Βιβλίο συμπατριώτισσας στις σχολικές βιβλιοθήκες

Με την υπ' αριθμ. 14/26-9-95 απόφαση η επιτροπή κρίσης βιβλίων του υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ενέκρινε το βιβλίο «ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ ΤΗΣ ΙΛΙΑΔΑΣ» της Όλγας Ν. Δάσιου από τη Ρουσία, για τις σχολικές βιβλιοθήκες.

Εκδήλωση για την 25η Μαρτίου στην Πωγωνιανή

Γιορτάστηκε κι εφέτος η 25η Μαρτίου στην Πωγωνιανή με μεγάλη λαμπρότητα.

Μετά τη Θεία Λειτουργία τελέστηκε δοξολογία, εκτός από τις αρχές της Πωγωνιανής και τα σχολεία πλήθος κατοίκων αλλά και από τα γύρω χωριά Μερόπη-Δρυμάδες-Δολό-Ποντικάτες-Ξηρόβαλτο παρευρέθηκαν στη Δοξολογία και στις υπόλοιπες εκδηλώσεις. Μετά τη δοξολογία έγινε παρέλαση μαθητών του Δημοτικού-Γυμνασίου-Λυκείου και των Τεχνικών Σχολών ιδρύματος Λάτση. Μετά επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων στο Μνημείο Ηρώων.

Στη συνέχεια έγινε ομιλία στο αμφιθέατρο του Γυμνασίου από την καθηγήτρια κ. Βασ. Παπαγιάννη. Ακολούθησε δεξίωση στο γραφείο της Κοινότητας και μετά γλέντι στην πλατεία με δημοτική ορχήστρα.

Γ.Π.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Ο κ. Μιχάλης Οικονόμου του Σωκράτη από το Γεροπλάτανο, βιολόγος ιατρός και διδάκτορας της Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ανεχώρησε για το HOSPITAL UNIVERSITY OF OXFORD της Αγγλίας για ειδικευση. Θερμά συγχαρητήρια και καλή επάνοδο.

Ο Θεός του
Μπάμπης Ταλιούρης

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Περιοδική Έκδοση για τους Πωγωνήσιους

ΕΔΡΑ: Πωγωνιανή

Ιδιοκτήτης-εκδότης-διευθυντής:

Κων. Χρ. Κωστόυλας

Διευθύνσεις επικοινωνίας:

Πωγωνιανή (Τ.Κ. 44005), τηλ. 0657-31333

Ιωάννινα-Οπλ. Πουτέτση 16 (Τ.Κ. 45332),

τηλ. 0651-70485

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

«ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΕΠΕ»

Πέραμα Ιωαννίνων

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Έφυγε ο παπα-Κασσιόβας

Σε γενικό πένθος βύθισε τη Βήσσανη και τα χωριά που ιερούργουσε ο θάνατος του παπα-Παναγιώτη Κασσιόβας. Ο σεμνός λευίτης, ο παρηγορητής των ψυχών, ο καλός Πωγωνήσιος δεν υπάρχει. Ο Δεσπότης μας κ. Ανδρέας και 16 ιερείς της Μητρόπολης παρέστησαν στην επικήδεια τελετή και λόγια τιμής και αγάπης συ-

νόδευσαν τον Πωγωνήσιο ιερέα στο μεγάλο ατέλειωτο ταξίδι. Είναι μια απώλεια για το Πωγώνι, τόσο γιατί χάθηκε ένας καλός άνθρωπος και αφοσιωμένος της ιεροσύνης όσο και για το κενό που αφήνει στην ολιγάριθμη κοινότητα των λειτουργιών του υψίστου στην επαρχία μας. Αιωνία του η μνήμη.

Κ.Χ.Κ.

Ιστορικά διατηρητέα στο Πωγώνι

Με απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού χαρακτηρίστηκε ως ιστορικό διατηρητέο το συγκρότημα του νερόμυλου-νεροτριβής στον Αγ. Κοσμά ιδιοκτησίας της Κοινότητας.

Νέες διοικήσεις

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος: Βασίλης Καυκιάς

Α' Αντιπρόεδρος: Γιώργος Τσιατσίας

Β' Αντιπρόεδρος: Χρήστος Μάντης

Γεν. Γραμματέας: Σωτήρης Καπετανόπουλος

Ταμίας: Βασίλης Γκέλης

Εφορος Μελετών: Νίκος Τέντας

Εφορος Ψυχαγωγίας: Ματούλα Παλασοπούλου

Εφορος Αλληλεγγύης: Φρόσω Βαρδάκα

Εφορος Νεολαίας: Χριστίνα Βαδίλη

Στη Σιταριά

σκότωσαν κτηνοτρόφο

Νεκρός, με ανοιγμένο το κεφάλι από χτυπήματα αβίνας και τραύματα σε όλο το σώμα βρέθηκε στις 29 Μαρτίου στη Σιταριά ο κτηνοτρόφος Ιωάννης Καραβάντος 63 χρόνων.

Οι υποψίες των κατοίκων στρέφονται σε 17χρονο Αλβανό που πριν δύο εβδομάδες το θύμα είχε προσλάβει να βόσκει και ο οποίος εξαφανίστηκε. Πιστεύεται πως κίνητρο του φόνου ήταν η ληστεία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Ο Αχιλλέας και η Χρυσούλα Έξαρχου εβάπτισαν τον γιό τους και του χάρισαν το όνομα Γεώργιος. Να τους ζήσει.

ΘΑΝΑΤΟΙ

♦ Απεβίωσε στα Γιάννενα και κηδεύτηκε στην Πωγωνιανή η Ανθούλα Τζουλάφη του Ηλία, ετών 85.

♦ Απεβίωσε στη Χίο και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο Νικ. Κολέφας του Ιωάννη από Σταυροσκιάδι 28 ετών.

♦ Απεβίωσε στον Άγιο Κοσμά ο Περικλής Κιτσώνας ετών 88

♦ Απεβίωσε στη Βήσσανη ο ιερέας Παν. Κασόλας

ΚΑΤΑΚΩΡΗΣΕΙΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ

ΔΩΡΕΑΝ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Το περιοδικό «Νέα Επικρινή» κυκλοφόρησε ο συμπατριώτης μας εκδότης και δημοσιογράφος κ. Βασ. Κουτσογιάννης στα Γιάννενα. Είναι μια δημογραφία περιοδική έκδοση με ποικίλη ύλη Ηπειρωτικού ενδιαφέροντος. Μια πλειάδα εκλεκτών συνεργατών καλύπτουν όλα τα σύγχρονα θέματα της Ηπείρου. Η επιμελημένη εκτύπωση και εμφάνιση του περιοδικού το εντάσσει στις πρώτες εκδόσεις του επαρχιακού περιοδικού τύπου.

ΔΩΡΕΕΣ

Ο κ. Διονύσιος Σελεβός από την Μερόπη διέθεσε το ποσό των 25.000 δραχμών για την εκκλησία του χωριού και άλλες 75.000 για αγαθοεργούς και φιλάλληλους σκοπούς.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Στον αγαπημένο μας εξαδελφο Σωτήρη Μπάγια, ο οποίος εξελέγη Γενικός Γραμματέας της Ένωσης Εισαγγελέων, απευθύνουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια και του ευχόμαστε «και εις ανώτερα».

Οικογένεια

Φωτίου Μπάγια

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ
0657

ΟΤΕ Δελβινάκιου	22399
	22121
	22139
ΔΕΗ Δελβινάκιου	22211
Ταχ. Βήσσανης	71249
Ταχ. Δελβινάκιου	22244
Ταχ. Πωγωνιανής	31210
Δημόσιο Ταμείο	22246
Συμβολαιογραφείο	22198
Ιερά Μητρόπολη	22203
Κυνηγετικός Σύλλογος	22359
Κέντρο Υγείας	22222
Δελβινάκιου	22540, 22541
Φαρμακείο Δελ.	22525
Φαρμακείο Κεφ/σου	41012
Ιατρείο Βασιλικού	41300
Ιατρείο Βήσσανης	71366
Ιατρείο Κερασόβου	22112
Ιατρείο Κεφαλ/σου	41586
Ιατρείο Κτισμάτων	51201
Ιατρείο Πωγωνιανής	31203
Αστυνομία Δελ/κίου	22216
	22365
Αστυνομία Βήσσανης	71243
Αστυνομία Καστανής	61270
Αστυνομία Κεφ/σου	41216
Αστυνομία Κτισμάτων	51292
Αστυνομία Πωγ/νής	31201
Ελεγχος Διαβατηρίων	
Κακαβιάς	51230
Τελωνείο Κακαβιάς	51210
Δασονομείο	22208
Φυλάκιο Κακαβιάς	51300
Φυλάκιο Δρυμάδων	31344

Το Συμβούλιο Περιοχής

Το Συμβούλιο Περιοχής της επαρχίας μας ακολουθεί τον δρόμο και την μοίρα των άλλων συγκροτημένων συμβουλίων του Νομού. Μια πορεία στα τυφλά, χωρίς κανονισμούς λειτουργίας, χωρίς οργανωτικό σχήμα, χωρίς προοπτική. Επικεντρώθηκε από την αρχή η προσπάθεια στην διανομή αξιωματιών, στις αμοιβές του προέδρου και σε ένα άχρωμο περιστασιακό υπόμνημα που δόθηκε στον υπουργό κ. Μωραΐτη επί ευκαιρία της παρουσίας του στα Γιάννενα για τις γιορτές της πόλης. Και στο Νομαρχιακό Συμβούλιο η συζήτηση που έγινε ήταν για το ποσοστό από τις πιστώσεις προς τις κοινότητες το οποίο θα μεταφερόταν στα Συμβούλια Πε-

ριοχής. Μέχρι τώρα δεν έχει προσδιοριστεί ο ρόλος και η αποστολή των Συμβουλίων Περιοχής ούτε η θέση τους στην κλίμακα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Δεν φαίνεται ακόμη, και η μετεξέλιξη του σε «Δήμο» πάνω από τις κοινότητες ή χωρίς κοινότητες.

Το σχόλιο βέβαια είναι γενικό και είναι η πρώτη δυσάρεστη διαπίστωση μετά τις ελπίδες που δημιουργήθηκαν με την σύστασή τους. Και το δικό μας περιορίστηκε στην ίδια λογική της διανομής των αξιωματιών και τους μισθούς και πώς θα μοιράσουν τα διαθέσιμα. Ας ελπίσουμε πως στο εγγύς μέλλον θα προσδιοριστεί ο ρόλος και θα θεσμοθετηθούν οι λειτουργίες τους.

Ένα άλλο φωτάκι παραγωγής

Το παρακάτω τετραγωνάκι που πήραμε από Γιαννιώτικη εφημερίδα δεν αποτελεί πληρωμένη διαφήμιση. Άλλωστε, δεν έχουμε τέτοιες επιδιώξεις. Όμως, δεν μπορούμε να μην προβάλλουμε μια αξιόπαινη προσπάθεια ενός συμπατριώτη μας.

ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ
ΛΕΥΚΩΝ ΕΙΔΩΝ ΚΑΙ ΘΕΝΙΚΩΝ ΣΤΟΛΩΝ
ΠΩΛΗΣΙΣ ΧΡΟΝΔΡΙΚΗ-ΛΙΑΝΙΚΗ
ΕΛΕΝΗ Κ. ΓΙΑΝΝΟΥ
ΧΑΡΑΥΓΗ ΠΩΓΩΝΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Τηλ. 0657-51312

Και είναι σημαντικό για την επαρχία μας που ένας συμπατριώτης μας έφυγε από την Αθήνα και εγκατέστησε μια βιοτεχνία πάνω στα σύνορα. Παρ' όλα όσα δύσκολα και αρνητικά έχουμε στο Πωγώνι, η επιχειρηματίας κα Ελένη Γιάννου άναψε ένα φωτάκι ανάπτυξης και περισσότερο απέδειξε πως υπάρχουν λύσεις για κάποιες περιπτώσεις που δεν έχουν ανυπέρβλητες εξαρτήσεις. Αξίζει κάθε έπαινος στην επιχειρηματία και δεν χρειάζεται να συστησουμε εμείς στις Πωγωνήσιες πως πρέπει να αντικρύσουν την νέα βιοτεχνία. Έρχεται Πάσχα, έρχεται καλοκαίρι, μια βόλτα στη Βάλτισσα (Χαραυγή) με επίσκεψη και γνωριμία με την βιοτεχνία και στην Καστανή για το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, είναι ένας καλός συνδυασμός για λίγο εσωτερικό Πωγωνήσιο τουρισμό.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Συνέχεια από την 1η σελ.

υπάρχει η υποψία πως ο δρόμος της Κακαβιάς υποβαθμίζεται κά- με τη συμφωνία κυρίως έργα που ενδιαφέρουν τη Θεσπρωτία και αυτό δεν είναι άσχετο με την συμμετοχή του εκ Θεσπρωτίας υπουργού κ. Αλ. Παπαδόπουλου στην συνοδεία του προέδρου της Δημοκρατίας στην Αλβανία και στην συζήτηση για την συμφωνία. Φαίνεται δηλαδή πως επικράτησε μια μικροπολιτική τοπικιστική αντίληψη που άφησε έξω θέματα τα οποία ενδιαφέρουν και άλλες παραμεθόριες περιοχές όπως η δική μας. Αυτές είναι παρατηρήσεις που ενδιαφέρουν την περιοχή μας και τίθενται για προβληματισμό και ανάπτυξη κυρίως περιο-

Ενα ακόμη ενδιαφέρον σημείο της συμφωνίας που έγινε τώρα είναι μια τοπική εδική σύνδεση Κονίσπολης με Σαγιαδά για την οποία, όπως γράφτηκε, από την πλευρά της Θεσπρωτίας προχωρούν οι εργασίες. Εδώ πρέπει να σημειωθεί πως ο παραλιακός δρόμος Ηγουμενίτσας-Αυλώνας και η σύνδεση Σαγιαδά-Κονίσπολη εξυπηρετεί και αναπτύσσει κυρίως περιοχές που κατοικούνται από Τσά-μπεδες και αυτό το θέλουν πολύ

οι Αλβανοί και τους συμφέρει. Στο σημείο αυτό, που όπως εύκολα διαφαίνεται προωθήθηκαν με τη συμφωνία κυρίως έργα που ενδιαφέρουν τη Θεσπρωτία και αυτό δεν είναι άσχετο με την συμμετοχή του εκ Θεσπρωτίας υπουργού κ. Αλ. Παπαδόπουλου στην συνοδεία του προέδρου της Δημοκρατίας στην Αλβανία και στην συζήτηση για την συμφωνία. Φαίνεται δηλαδή πως επικράτησε μια μικροπολιτική τοπικιστική αντίληψη που άφησε έξω θέματα τα οποία ενδιαφέρουν και άλλες παραμεθόριες περιοχές όπως η δική μας. Αυτές είναι παρατηρήσεις που ενδιαφέρουν την περιοχή μας και τίθενται για προβληματισμό και ανάπτυξη κυρίως περιο-

Ο Ρώσος πρέσβυς στο Κεφαλόβρυσο Έμαθε και... Πωγωνήσιο

Στο Κεφαλόβρυσο βρέθηκε ο Ρώσος πρέσβυς και η πρέσβυρα προσκεκλημένοι του κ. Μάνθου Κολέμπα. Στην ψησταριά του Φώτη Καραμάνη γεύτηκε ψητή προβατίνα και αρνί στα κάρβουνα και έκανε κέφι με βορειοηπειρωτικό δημοτικό συγκρότημα. Μπήκε στο χορό και πήρε γρήγορα τα βήματα του Πωγωνήσιου. Στην συνέχεια με την συνοδεία των οργάνων και σε μεγάλη ευθυμία πήγαν στο σπίτι του Μάνθου και συνέχισαν το

γλέντι. Μαζί με τον Μάνθο ήταν και φίλοι του και οι συνάδελφοί του στην επιχείρησή που κατασκευάζει οικισμούς στην Σιβηρία.

Ο Ρώσος πρέσβυς και η γυναίκα του ενθουσιάστηκαν τόσο από την φιλοξενία όσο και από το Πωγωνήσιο ζιαφέτι.

Ενας ακόμη φίλος του Πωγωνίου αποκτήθηκε με μόνο μέσο την παραδοσιακή φιλοξενία που τους πρόσφερε ο συμπατριώτης μας κ. Μάνθος Κολέμπας.

Με τους Πωγωνήσιους της Νέας Υόρκης

Ένα διήμερο στη Νέα Υόρκη είναι πολύ λίγο για να έχεις μια επικοινωνία με τους συμπατριώτες. Ανταμώνσαμε όμως με όσους έτυχε να συνα-

στην Αστόρια την καρδιά του παροικιακού Ελληνισμού, κυκλοφορεί λευκώματα.

Εδειξαν την ικανοποίηση για την κυκλοφορία της «Φω-

νήσουμε στο Ηπειρωτικό σπίτι της «Αναγέννησης». Από την Αδελφότητα Πωγωνιανής και περικύρων Αμερικής ο πρόεδρος Ευάγγελος Σταφυλιάς (από Πωγωνιανή), ο Θ. Τσόγκας (από Σταυροσκιάδι), ο Αντ. Λώλης (από Πωγωνιανή) και ο Γιάννης Στάμος (από Ποντικάτες) βρεθήκαμε μια βραδυά και τα είπαμε. Ρώτησαν για την πατρίδα, για όλα τα γνωστά θέματα της επαρχίας και ενημερώθηκαν με λεπτομέρειες.

Το Τελωνείο Δρυμάδων, το πείραμα του κυνηγιού, τα μυστήρια ήταν θέματα που τράβηξαν το ενδιαφέρον τους.

Η Αδελφότητα συμπληρώνει σχεδόν είκοσι χρόνια και σε αυτό το διάστημα συγκέντρωσε και έστειλε αρκετά χρήματα. Οργανώνει κάθε χρόνο το Πωγωνήσιο γλέντι

της «Φωνής».

Οι Πωγωνήσιοι Αμερικής, οι περισσότεροι έχουν δικές τους επιχειρήσεις και αρκετοί νεώτεροι γεννημένοι εκεί, έχουν επιτύχει επιστημονική ανέλιξη. Γενικά οι Πωγωνήσιοι της Αμερικής είναι από τους βασικούς συντελεστές στα αντιπροσωπευτικά Ηπειρωτικά Σωματεία «Αναγέννηση», «Πύρρος», «Σουλιώτισσες» και οι πρώτοι που αγκάλιασαν και γράφτηκαν στο παράρτημα της ΕΗΜ Αμερικής.

Είναι μια ευχαρίστηση να βρίσκεσαι ανάμεσα στους συμπατριώτες μας της Ν. Υόρκης και της Αμερικής. Εκεί είναι ένα άλλο Πωγώνι. Ενα Πωγώνι που τα μέλη του τιμούν την γενέτειρα και την έχουν βαθιά φυλαγμένη στην καρδιά τους.

Βασ. Κουτσογιάννης

Η εκδήλωση της «Φωνής του Πωγωνίου»

Η ομιλία του καθηγητή κ. Θρασύβουλου Μπέλλα για το «Πωγωνήσιο γλωσσικό ιδίωμα και τις ρίζες του»

Πολλοί ήταν οι Πωγωνήσιοι στα Γιάννενα που παρακολούθησαν την εκδήλωση της «Φωνής του Πωγωνίου» με ομιλητή τον Πωγωνήσιο καθηγητή του Παιδαγωγικού τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Θρ. Μπέλλα. Η εκδήλωση έγινε στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών. Θέμα της ομιλίας του κ. Θρ. Μπέλλα ήταν το «Πωγωνήσιο γλωσσικό ιδίωμα και οι ρίζες».

Τους παρευρεθέντες χαιρέτησε με λίγα λόγια ο εκδότης της «Φωνής του Πωγωνίου» κ. Κων. Κωστόπουλος, ο οποίος τόνισε ειδικά πως η ερευνητική εργασία του κ. Θρ. Μπέλλα πάνω στο γλωσσικό ιδίωμα του Πωγωνίου και τις ρίζες του «είναι μια βαθιά

μιάμιση ώρα. Ο ομιλητής, απλός, άνετος, εναργής, παραστατικός και προπαντός άριστος «δάσκαλος» οδήγησε το ακροατήριο στα βάθη της ελληνικής ιστορίας και με την τεκμηρίωση της Ελληνικής Γραμματείας απέδειξε ποιους γλωσσικούς θη-

σκαπανιά στην Πωγωνήσια ιστορία που δείχνει και αυτή, όπως η αρχαιολογική σκαπάνη του αρχαιολόγου κ. Ηλ. Ανδρέου κάποια άλλα ριζάρια της επαρχίας μας από τα οποία τροφοδοτήθηκε η παράδοσή μας και η οποία με τη σειρά της τα φύλαξε σαν κάποιες άλλες προγονικές προκαταβολές».

Στην συνέχεια παρουσίασε τον ομιλητή ο οποίος ανέβηκε στο βήμα και καθήλωσε τους παρευρισκόμενους για περισσότερο από

σαυρούς κράτησε μέσα της η παράδοσή μας για να πιστοποιήσει την συνέχεια της ζωής στην επαρχία μας από των αρχαιοτάτων χρόνων.

Οι ακροατές πράγματι καθηλώθηκαν ακούγοντας την θεμελιωμένη με επιστημονική μεθοδολογία για τους θησαυρούς που κρύβει το απλό καθημερινό γλωσσάριο και διέλυσε τον μύθο για πολλές λέξεις που αποδίδονται σε τουρκική, αλβανική, σλαβική και άλλη φερτή επιρροή και επιβολή...

Και ήταν έκπληξη για πολλούς όταν με πειστήρια αλλά και απλούς συλλογισμούς διαπίστωσαν πως οι κουβέντες της καθημερινότητας, οι ονομασίες αντικειμένων οικιακής και αγροτικής τριτοτοφικής χρήσης, τα αντικείμενα φορεσιάς και στολισμού της γυναίκας έρχονται κατ' ευθείαν από την αρχαιότητα με τις φωνητικές τροποποιήσεις που έχει δεχθεί η επιστήμη.

Ο κ. Θρ. Μπέλλας με μακροχρόνια έρευνα και σπουδή, έχει αναλύσει περισσότερες από 700 λέξεις του Πωγωνήσιου ιδιώματος και έχει προσδιορίσει την ελληνικότητά της προέλευσης που πιστοποιεί την συνέχεια αλλά και την βαθιά ελληνική ρίζα της παράδοσής μας.

Αυτές είναι γενικές διαπιστώσεις που εκφράστηκαν στο τέλος της εκδήλωσης από τους παρευρεθέντες. «Αισθανθήκαμε περήφανοι» όπως είπε συμπατριώτης μας.

Δεν είναι δυνατόν να δοθούν σε ένα σημείωμα ούτε καν «δείγματα» των λέξεων που ο ομιλητής έδωσε. Κινδυνεύουμε να περιορίσουμε σε μικρή διάσταση μια πράγματι μεγάλη δουλειά του συμπατριώτη μας κ. Θρ. Μπέλλα.

Ο ίδιος δήλωσε πως όταν ολοκληρωθεί η εργασία θα παραδώσει στους Πωγωνήσιους ένα βιβλίο με πλήρη και θεμελιωμένα στοιχεία. Το περιμένουμε.

Περιοριστικό ήταν και το εισαγωγικό σημείωμα της ομι-

λίας του κ. Θρ. Μπέλλα. Μερικά αποσπάσματα είναι χαρακτηριστικά: «Η ιδιαίτερη πατρίδα δεν είναι για μας ένας γεωγραφικός αλλά ένας αντιπαραστασιακός και συγκινησιακός χώρος. Ιδιαίτερη πατρίδα σημαίνει σιγουριά της καταγωγής, σημαίνει ανάγκη ατομικής διαφοροποίησης αλλά και κοινωνικής ένταξης, σημαίνει ανάγκη κοινωνικής καταξίωσης αλλά και προσωπικής και συγγενικής εσωστρέφειας και περισυλλογής, για μας σημαίνει μια ιδιυλλιακή κοινωνία και ζωή που τη χάσαμε πασπαλισμένη με τη χρυσόσκονη μιας νιότης φευγάτης...

Αν είναι μια γενικότερη αλήθεια ότι η Ήπειρος χαρακτηρίζεται για την καλή ελληνική γλώσσα της, είναι μια άλλη μικρότερη αλήθεια ότι η περιοχή Πωγωνίου μιλάει ένα ακόμη πιο καθαρό και πιο ελληνισμένο γλωσσικό ιδίωμα.

Ωστόσο, η διαφορά του Πωγωνίου δεν έγκειται μόνο σε αυτό, δεν ακολουθεί γενικά το βορειοελλαδικό πρότυπο της σύντηξης ή και της αποβολής των φωνηέντων (μπαγδ, σκλι). Προφέρει αναλυτικά τα φωνήεντα αλλά και τα συνηρημένα (ζιάω). Επίσης, έχει κρατήσει μια κάποια υποψία προσωπικής στο τράβηγμα της φωνής».

Η εκδήλωση έκλεισε με προσφορά γλυκών και αναψυκτικών. Χορηγός της εκδήλωσης ήταν ένας άλλος Βασιλικιώτης, ο επιχειρηματίας κ. Κων. Γκούμας.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΠΩΓΩΝΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΛΟΓΙΟΥΣ ΤΟΥ 19ου ΑΙΩΝΑ

Τα γράμματα στο Πωγωνί

Γράφει ο κ. Αθ. Δέμος-φιλόλογος

ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Η συνολική εικόνα της Επαρχίας, όσον αφορά στην εκπαίδευση, είναι ότι κατά τον 18ο αιώνα και τις πρώτες δεκαετίες του 19ου αιώνα επικρατούσε αμάθεια. Λειτουργήσαν, όπως είδαμε σε ορισμένα χωριά σχολεία, αλλά στον υπόλοιπο χώρο βαρύ σκοτάδι αμάθειας κυριαρχούσε. Επειτα και τα χωριά που λειτουργούσαν σχολεία λίγοι φοιτούσαν. Ο αγώνας επιβίωσης και η εξασφάλιση του επιούσιου, δεν επέτρεπαν στους πολλούς να φοιτήσουν σε σχολεία.

Από τα μέσα όμως του 19ου αιώνα, άρχισε σιγά-σιγά, να διαλύεται το σκοτάδι της αμάθειας. Από το 1860 άρχισαν να λειτουργούν Ελληνικά Σχολεία στα Τσαρπανά, στη Σωπική και στην Πολύτσανη «δια της προαγωγής πολλών γραμματοδιδασκαλίων εις δημοτικά».

Τότε άρχισαν να φοιτούν και μερικά θήλεα.

Στη διάλυση του σκότους της αμάθειας συντέλεσε πολύ ο τότε Μητροπολίτης Δρυινουπόλεως Μαθαίος Πετρίδης, ο οποίος εμύχθηκε πολύ καθόληντας το πνευματικό του ποίμνιο στην πνευματική του αφύπνιση και ανάπτυξη. Κατάφερε να πείσει τους δημιουργόντες των χωριών να στρέψουν την προσοχή τους στη λειτουργία σχολείων με κάθε τρόπο και με όποιες θυσίες γιατί ήταν ζητηματώδης ή θανάτου του Ελληνισμού.

Ετσι ιδρύθηκαν παρθεναγωγεία, σχολεία για κορίτσια, στη Βήσσανη, Δελβινάκι, Τσαρπανά και Πολύτσανη, καθώς και στη Σωπική και στους Σκωριάδες. Το 1885 στο Μετζίτιε λειτουργήσε Ρουμανική σχολή. Στα περισσότερα μικρά χωριά εδίδασκαν σχεδόν αγράμματοι ιερείς ή λαϊκοί νέοι. Και θα ρωτήσει κανείς πώς διδασκαν οι αγράμματοι; Όλοι αυτοί ήξεραν να γράφουν, ανορθόγραφα βέβαια, και να διαβάζουν συλλαβικά. Ακριβώς αυτά εδίδασκαν στα παιδιά: Να γράφουν τα γράμματα και τις λέξεις έστω και ανορθόγραφα και τους έλε-

γαν όσα ιστορικά γεγονότα είχαν ακούσει από την Ελληνική ιστορία ή την Εκκλησιαστική. Αυτά τα αστέρια για μας σήμερα ήταν μια καλή βάση για ένα ξεκίνημα.

Όμως, παρ' όλα αυτά, η Επαρχία Πωγωνίου ανάδειξε σπουδαίους άνδρες λογίους που ετίμησαν όχι μόνο την Επαρχία μας αλλά και όλο τον Ελληνισμό. Αυτοί είναι: ο Νεόφυτος Μητροπολίτης Δέρκων (Ανατ. Θράκης) από τις Δρυμάδες τον οποίο ο Λαμπριδής ονομάζει «φωστήρα του διάπυρου ζηλωτήν του Έθνους και της Ορθοδοξίας». Ο βίος, το έργο και η προσφορά του στο Έθνος και στην ορθοδοξία αναφέρονται λεπτομερώς στο βιβλίο μου «ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΠΑΛΑΜΟΙ».

Ο Ηρόκλης Βασιάδης, ο οποίος αναδείχθηκε με το έργο του ως υπουργός Παιδείας του υπόδουλου Ελληνισμού. Η δράση του υπήρξε πολύπλευρη στον πνευματικό τομέα και προπάντων στα θέματα της παιδείας των υποδούλων. Μόνον σε πολυσέλιδο βιβλίο θα μπορούσε να παρουσιάσει κανείς το έργο του. Άλλοι σπουδαίοι άνδρες είναι: Ο Νικόλαος Κανούσης, ο εκ Δελβινακίου Ιερομόναχος Ιερών και διδάσκη στη Δρόβιανη το 1767, ο Ν. Δελιγιάννης, ο Ιωάννης Βούρης, ο Ι. Γαλάνης, Ι. Δάλλας, Χρήστος Γ. Γαζής, Δ. Λάμπρος, Παναγ. Δουρούφης, Κ. Κυριαζής, Αρ. Κόντης, Δ. Δάλλας, Αρ. Ρούκης, Αθαν. Οικονομίδης, διακεκριμένοι λό-

γιοι. Ο Μαθαίος Καρακώστας που το 1873 εδίδασκε στο Δολό. Χρηστός Ζωίδης, Γ. Γκινόπουλος, Δημ. Παπαδόπουλος, Γ. Νεάνθης από Δρυμάδες, Βασ. Διαμαντόπουλος, Ο Αναστάσιος Οικονόμου (ο γνωστός ως Παπακονόμος) από τις Δρυμάδες, λόγιος, κληρικός, αρχιερατικός επιτρόπος των Αρχιερέων Δρυινουπόλεως και Βελγίας με έδρα την Βοσθήνη (Πωγωνιανή), Β. Γεωργιάδης, Ευάγγελος Παλούκης κ.λπ.

Συνεχίζεται

Περιμένοντας την Πασχαλιά τα περασμένα εκείνα χρόνια

Πέρασαν πια τα Χριστούγεννα, η Προτοχρονιά και τα Θεοφάνεια κι έχουνται οι Απόκριες. Είναι γιορτή που τη χαίρονται όλοι, μικροί και μεγάλοι. Γιόρτη που μας θυμίζει ότι έρχεται η Άνοιξη, το Πάσχα και η ανανέωση της φύσης. Θυμάμαι τα περασμένα εκείνα παιδικά μου χρόνια, που με χαρά περιμέναμε τότε θα έρθουν οι Απόκριες για να γίνουμε μασκαράδες «καρναβάλια», τις χαίρομασταν και σχεδιάζαμε από καιρό τι θα σκαρώνουμε. Την παραμονή το βράδυ της Αποκριάς, και την Κυριακή στους δρόμους κυκλοφορούσαν καρναβάλια, αλλά και στα σπίτια γυροφόροι με προστάδες με μουσούρες και μουντζουρωμένοι. Σε όλα τα σπίτια είχαν ετοιμάσει πίτες και αυγά βρασμένα που έδιναν στα παιδιά. Την παραμονή το βράδυ αλλά και το βράδυ της Αποκριάς, μικρός που ήμουν να με έπαιρνε η μάνα μου και πηγαίναμε σε συγγενικά σπίτια, στο νονό και τη νονά και μας φέλιαν πίτα και ποτά κι εμένα μου έδιναν κι ένα αυγό βρασμένο. Μήπως είχαμε τότε και τίποτε άλλο; Αυτά είχαμε αυτά δίναμε, δικά μας προϊόντα. Μας κάναμε και το χασκαρή, με ένα αυγό βρασμένο και ξεφλουδισμένο, δεμένο με μια κλωστή, σαν εσκαμμένη, το κουνοίσαν μπρος πίσω κι εμείς με ανοιχτό το στόμα προσπαθούσαμε να το πιάσουμε και να το φάμε. Μικρό το στόμα μου δεν μπορούσα να το πιάσω, ενώ η μάνα μου τα κατάφερνε. Το πρωί πηγαίναμε στην εκκλησία και το απόγευμα πολύ νωρίς στο σχολείο. Ανοίγαμε το διαχωριστικό των δύο αυθουσών, χτυπούσαν οι καμπάνες «είχαμε τρεις», λαλούσαν τα βιολιά και τα κλαρίνα και άρχιζε το γλέντι. Μια χρονιά στα χρόνια της καπογής, παλαιοχρόνια τότε, η μάνα μου με έντυσε με την καλύτερη φορεσιά της νύφης και ο συνομιλικός μου και φίλος μου Μήτσος Γκατζής έγινε γαμπρός, με ψάθινο καπέλο, παπιγιόν και φρεντίσκο μουστάκι. Ξεκαίνομα για το σχολείο, με μεταφορά και τον κουμπαρό με το φιλό του καπέλο.

Στο δρόμο μας ακολουθούσαν μικροί μεγάλοι, φίλοι ολόκληροι κι όταν φθάσαμε στο σχολείο, ανοίξαμε την πόρτα και μας αντίκρουσαν, όλα σταμάτησαν. Ο αείμνηστος Ντίνος Κουλιός «Μπατζής» το καλύτερο κλαρίνο στο Πωγωνί, σηκώθηκε, ήθελε μπροστά μας και μπρος απ' αυτό το ταξίμι του και πίσω εμείς, παίζοντας τους καλύτερους σκοπούς, από τον ενθουσιασμό του, λαλούσε το κλαρίνο με την καρδιά του. Ήταν κάτι το πρωτόγνωρο, που μας έμεινε αξέχαστο για πάντα.

Κυριακή της Ορθοδοξίας, όλοι στην Εκκλησία. Κατεβαίναν τις εικόνες, τις παίρνουν στα χέρια, βγαίνουν έξω από την εκκλησία και μπροστά οι εικόνες, ο παπάς και όλοι οι χωριανοί, γίνονταν η περιφορά των εικόνων γύρω από τον Άγιο Λήμο «την εκκλησία».

Την παραμονή της Σταυροπροσκύνησης πηγαίναμε εμείς τα παιδιά στα χωράφια, στους όχτους και στα χωματόδρα για να μάσουμε αγριολούλουδα και κυρίως αγριόμανιου, που ήταν της εποχής, για να τα μοιράσει ο παπάς την Κυριακή στην εκκλησία.

Το βράδυ των αγρινών, με το χτύπημα της καμπάνας, από όλες τις ρογές και τα σοκάκια με τα χτύπημα πολυχόρμα φαναράκια, που τα κρατούσαν και τα χαίρονταν τα παιδιά, πηγαίναμε σχολείο ο δάσκαλος, μας μάθαινε να φτιάχνουμε φαναράκια με άσπρη κόλλα, στο μάθημα της χειροτεχνίας που διπλωναν σαν φαναράκια.

Το Σάββατο του Λαζάρου με ένα καλάθι στα χέρια τα παιδιά της Ε' και ΣΤ' τάξης γυροφόραμε όλο το χωριό και λέγαμε τα καλάνα του Λαζάρου και μαζεύαμε αυγά. Από αυτά δίναμε στο δασκάλό μας και τα υπόλοιπα βαμμένα κόκκινα τα πηγαίναμε στη Μητρόπολη στο Δελβινάκι που τότε είχε την έδρα

του εκεί ο Μητροπολίτης, για να κάνει το Χριστός Ανέστη σε όσους τον επισκεπτότανε.

Τη Μεγάλη Πέμπτη οι νοικοκυρές βάσανε τα κόκκινα αυγά, κάναμε τα τσογάρια και τα μπαντόνια για μας τα παιδιά. Σφάζανε το καλοθρεμένο μανάρι, το αρνί, για τη μαγειρίτσα και το ψητό την Πασχαλιά. Η Μεγάλη Εβδομάδα ήταν εβδομάδα των παθών για τις νοικοκυρές, καθάριζαν τα σπίτια να λάμπουν για την Πασχαλιά.

Το Μεγάλο Σάββατο ήταν όλα έτοιμα. Τα καινούργια και καθαρά φορέματα, οι λαμπάδες, τα κόκκινα αυγά. Τα παιδιά χαίρονταν που θα φορούσαν τα καινούργια τους και περισσότερο τα κόκκινα παπούτσια ήταν της μόδας. Πειράζονταν μεταξύ τους λέγοντας κόκκινα παπούτσια τσιλιμένους κόλως, από την χαρά τους.

Το Σάββατο βράδυ στις 10 ή ώρα όλοι μικροί μεγάλοι με τα γιορτινά τους τις λαμπάδες και τα κόκκινα αυγά πηγαίναμε στην Εκκλησία. Στον πλάτανο που είναι δίπλα σε ένα κλαδί του, είχαν κρεμάσει ασηρένιο ομοίωμα του Ιούδα «τον Ουρίο» όπως το λέγαμε και το καίγαμε.

Στις 12 η ώρα ακούστηκε το Χριστός Ανέστη, όλη η εκκλησία και ο γύρω χώρος φωτίζονταν από τις αναμμένες λαμπάδες. Ακολουθούσαν φαλά, ευχές, τσογάρια αυγών, βαρελότα, χαλούσι ο κόσμος. Στο σπίτι μας περίμενε η ζεστή μαγειρίτσα.

Την Κυριακή του Πάσχα στις 11 η ώρα χτυπούσε η καμπάνα για τη Δεύτερη Ανάσταση. Νορίς, νορίς το απόγευμα άρχισε ο χορός στο χοροστάσι και συνεχίζονταν με τα λουξέως έως τις 12 τα μεσάνυχτα.

Τη δεύτερη μέρα πηγαίναμε στην Παναγιά. Μια εκκλησία που χτίστηκε το 1413. Είναι λίγα μέτρα έξω από το χωριό στη Β.Δ. πλευρά.

Μετά τη λειτουργία έβγαιναν στον περίβολο της εκκλησίας χαϊδεύονταν, τσογάριαζαν αυγά, έδιναν ευχές. Σε λίγο άρχισε ο χορός. Ο παπάς μας ο Τιμόλεων Κίρκας, χωρίς το ράσο του το καλνταμάχι του, πρώτος στο χορό με το Ντελή Παπά και ακολουθούσαν οι χωριανοί. Κάτω από τον ισόιο των σφενταμιών και των βελανιδιών στο χωράδι έστρωναν τραπέζι οι χωριανοί πλούσιοι και φτωχοί ανάμια.

Τα αρνιά στη σούβλα ψήνονταν και η μυρωδιά απλωνόταν στον αέρα, ενώ τα βιολιά και τα κλαρίνα ακούγονταν πέρα έως πέρα. Γλεντούν, χορεύουν, πίνουν ρακί, κρασί, όχχουν ντολιά προτού να ρθει η σχολή, και τα παιδιά παίζουν γκωντουλιό στην κατηφόρα τη μεγάλη. Την Τρίτη μέρα της Πασχαλιάς το έθιμο απαιτούσε να εκκλησιαστούμε τον Αη Γιάννη, στο Μοναστήρι μας που είναι 2-3 χιλιόμετρα Β.Δ. το χωριό, μέσα στο καταπράσινο δάσος με γέρικες βελανιδιές. Κτίστηκε το 1614. Με τα γιορτινά μας καβάλα στο μουλάρι με την κόκκινη βελάντζα και το δίσκο στα σκαφάκια του σαρμαριού γεμάτο κομμάτια, φαγητά και ποτά, ξεκαίνομαμε φίλοι ολόκληροι για τον Αη-Γιάννη. Η εκκλησία και η αυλή γεμάτη. Ακουγεται η γλυκιά φωνή του παπά μας: Χριστός Ανέστη χωριανοί. Όλοι του απαντούν Αλήθως Ανέστη και χρώνα πολλά. Κατόπιν κάτω από τις βαθιές βελανιδιές έστρωναν τραπέζι, τσογάριαζαν αυγά, έπιναν ρακί, κρασί, έτρωγαν κομμάτια, έδιναν ευχές και χορεύαν.

Εδώ ήταν το τέλος της Πασχαλιάς. Ονειρα που μένουν και θα μένουν όνειρα για μας τους μεγάλους. Καθιά, ψηλά και νους είναι εκεί δεμένα με τις ρίζες και τα ήθη και έθιμα του τόπου μας.

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΡΑΠΤΗΣ

ΠΟΙΟΣ Ο ΟΜΙΛΗΤΗΣ

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στα Τσαρπανά. Ως ορφανός, μπήκε στο Ιεροδιδασκαλείο Βελλάς από το οποίο αποφοίτησε δάσκαλος. Διορισμένος πια, μετεκπαδεύτηκε πρώτα στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και στη συνέχεια στο Μαράσειο Διδασκαλείο.

Στη συνέχεια, ως υπότροφος του Ίδρυματος Κρατικών Υποτροφιών σπούδασε στη Γενεή παιδαγωγικά. Ανάμεσα στους καθηγητές του είχε και τον Ζαν Πιαζέ, τον περίφημο Ελβετό ψυχολόγο (καθηγητή και άλλων Ελλήνων, έγκριτων παιδαγωγών).

Μόνος του κατόρθωσε να συνεχίσει τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο της Καν (Β.Δ. Γαλλία) και να αποκτήσει διπλώματα ειδικότητας, επίσης στα παιδαγωγικά.

Το διδακτορικό του διπλώμα πήρε από τη φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ο κ. Μπέλλας έχει εργαστεί στη χώρα μας για την αναμόρφωση του Σχολικού Προγράμματος και έχει διδάξει την μεθοδολογία της παιδαγωγικής έρευνας σε ανώτερες σχολές ιδιωτικές και του δημοσίου.

Μέχρι σήμερα έχει εκδώσει επτά βιβλία παιδαγωγικού περιεχομένου.

Από το 1991 εξελέγη καθηγητής στο Πανεπιστήμιο μας. Διδάσκει σήμερα και στο Μαράσειο.

Μέχρι τότε όμως; Για την επιτεύ-
 των παραπάνω στόχων δεν έχω τη
 ψευδαίσθηση ότι θα υλοποιηθούν απ-
 μόνα τους. Πρέπει να αναληφθεί δρά-
 ση από ένα όργανο. Για το λόγο αυτό έ-
 αναπλένω με συγκεκριμένες προτάσεις
 σε επόμενο δημοσίευμα και θα απει-
 θυνθώ προς κάθε αρμόδιο που θέλει κ
 μπορεί να βοηθήσει το αγαπημένο
 Πρωτόκολλο. Για την ώρα ας προβλημα-
 τιστούμε όλοι. Χρειάζεται συστράτευ-
 όλων των δυνάμεων.

Το τσάι της Ένωσης Πωγωνησίων

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η εκδήλωση που δόθηκε με τσάι από την Ένωση Πωγωνησίων Ηπείρου στις αίθουσες του Ξενοδοχείου «ΞΕΝΙΑ» στα Γιάννενα. Περίπου 300 γυναίκες Πωγωνήσιες και φίλες του Πωγωνίου τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση μέσα σε μια φιλική και ενθουσιώδη ατμόσφαιρα.

Τα γλυκά και οι πίτες, σπιτικές δημιουργίες Πωγω-

νησίων που προσφέρθηκαν γέμισαν τα τραπέζια και όλες δοκίμασαν με ευχαρίστηση. Ήταν μια ωραία Πωγωνήσια βραδιά που συμπληρώθηκε με μουσική από κασέτες και πολύ κέφι. Η εκδήλωση αυτή απέδειξε πως οι Πωγωνήσιες ανταποκρίνονται καλύτερα στις συλλογικές προσπάθειες και αυτό είναι ένα καλό σημάδι για τους συλλόγους και για το Πωγώνι.

Ο χορός των Μεροπαίων- Παλαιοपुरγίτων Ιωαννίνων

Το Σάββατο 16 Μαρτίου, δόθηκε ο χορός των συνεργαζόμενων Πολιτιστικών Συλλόγων Μερóπης-Παλαιοपुरγου στο κέντρο «Λιθαρίτσια» στα Γιάννενα.

Αρκετοί Μεροπαίοι και Παλαιοपुरγίτες αλλά και άλλοι Πωγωνήσιοι τίμησαν το χορό που κράτησε μέχρι τις τέσσερις το πρωί. Ήταν και αυτή η εκδήλωση μια Πωγωνήσια παρουσία στα Γιάννενα με Πωγωνήσιο

χρώμα για να τονίσουν πως η Πωγωνήσια παροικία στην Ηπειρωτική πρωτεύουσα έχει την συλλογική οργάνωση και δράση. Είναι ευκαιρία και για τους συμπατριώτες για συνάντηση και κουβέντα, ένα ποτήρι και μια βόλτα χορού κάτω από τα κλαρίνα μας.

Και το συγκρότημα του Γιάννη Χαλκιά κράτησε καλά και τον χορό και το κέφι. Και του χρόνου.

Η ηλεκτρονική φύλαξη

Σχετικά με τα όσα προ μηνός ανακοινώθηκαν για την ηλεκτρονική φύλαξη των συνόρων, που τόσο ενδιαφέρει την επαρχία μας, δεν υπήρξε συνέχεια στο διάστημα που πέρασε. Δεν υπάρχουν νέα και αυτό δεν πρέπει να αφήσει τους αρμόδιους εκπροσώπους μας να εφη-

συχάζουν, εάν βέβαια ενδιαφέρονται τόσο για το ίδιο το σύστημα όσο και για τις συνέπειες για την επαρχία μας. Το θέμα είναι μεγάλο και καλό είναι να γίνει μια προσπάθεια για πληροφόρηση και στη συνέχεια για ενημέρωση των συμπατριωτών μας.

ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

1. «Ο Κάρπος του Ξηροβάλτου-
Το μεγάλο ντερβένι του Πωγωνίου»
σελίδες 96 Κων. Κωστούλα
2. «Γνωριμία με την Πωγωνιανή»
σελίδες 56 Κων. Κωστούλα
3. «Πωγωνιακά» (ανάτυπο)
σελίδες 56 Γ. Λαμπρίδη
4. «Πωγωνιακά Χρονικά» (τόμος 1)
σελίδες 320

Ο κοινός χορός των Αδελφοτήτων Γεροπλάτανου-Κάτω Μερóπης και Παλαιοपुरγου

Στις 9 Μαρτίου 1996, ημέρα Σάββατο και στις 9 μ.μ. στο παραλιακό κέντρο του Θερμαϊκού «ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΠΑΛΑΣ» έγινε ο ετήσιος κοινός χορός των 3 Αδελφοτήτων Γεροπλάτανου, Κάτω Μερóπης και Παλαιοपुरγου σε ένα χαρούμενο εορταστικό περιβάλλον με 280 και πλέον συνδαιτημόνες με τοπικά όργανα τον Τάκη και Κώτσο Λούκα και την κομπανία τους. Με λαχειοφόρο αγορά και με πλούσι δώρα.

Τον χορό μας τίμησαν με την παρουσία τους ο πρόεδρος της Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης κ. Καυκιάς, οι πρόεδροι των Αδελφοτήτων Μερóπης κ. Τζήμας, Ρουσιός κ. Δάσιος, καθώς και ο πρόεδρος της Αδελφότητας Παλαιοपुरγίτων από την Αθήνα κ. Γκρόζας μετά των συζύγων των.

Λάλησε το κλαρίνο, βρόντησε το ντέφι και ο χορός με τα διοικητικά συμβούλια των Αδελφοτήτων, των προσκεκλημένων και των παρευρισκομένων.

Το γλέντι τελείωσε στις 4 το πρωί και έφυγαν όλοι τους με τις καλύτερες εντυπώσεις και με μια ευχή: του χρόνου να χορέψουμε πάλι μαζί και με άλλες Αδελφότητες γιατί μόνη της κάθε Αδελφότητα δεν συγκεντρώνει τον απαιτούμενο αριθμό συνδαιτημόνων και λιγοστεύουμε και λίγοι νέοι μας ακολουθούν.

Ομιλητής της βραδιάς ήταν ο Γεν. Γραμματέας της Αδελφότητας Κάτω Μερóπης Θεσσαλονίκης κ. Αχιλ. Ράπτης, που στη σύντομη ομιλία του ανέφερε τα εξής:

Αγαπητοί μας συμπατριώτες, Γεροπλατανίτες, Κάτω Μερóπιτες, Παλαιοपुरγίτες και φίλοι μας προσκεκλημένοι. Τα Διοικητικά Συμβούλια των Αδελ-

φοτήτων μας σας καλωσρίζουν στην αποψινή χορευτική μας βραδιά και σας εύχονται χρόνια πολλά να έχετε υγεία, αγάπη, χαρά και κάθε ευτυχία.

Ο αποψινός κοινός χορός των Αδελφοτήτων μας ενώνει. Δεν μας χωρίζει τίποτε μας ενώνει όμως η αγάπη. Σαν ένας άνθρωπος, σαν μια ψυχή, με ομόνοια και σύμπνοια οι τρεις Αδελφότητες, θα συνεχίσουμε και στο μέλλον τις κοινές μας εκδηλώσεις χορούς και συνεστιάσεις, για το καλό των Αδελφοτήτων μας, των χωριών μας, αλλά περισσότερο για το καλό το δικό μας, για να μην χαθούμε, μέσα στην κοσμοπλημύρα τούτης της πόλης, της Θεσσαλονίκης.

Δεν ξεχνούμε τις ρίζες των προγόνων μας και των πατέρων μας. Δεν θα ξεχάσουμε ποτέ τα ήθη και τα έθιμα του τόπου μας και των χωριών μας.

Απόψε θα γλεντήσουμε, θα φάμε, θα πιούμε και θα χαρούμε όπως τα παλιά τα χρόνια στα χωριά μας. Ευχόμαστε να περάσουμε μια βραδιά πιο ξεγνοιαστή από τις άλλες, χωρίς σκέψεις και φροντίδες, μια βραδιά γεμάτη με βιολιά και με κλαρίνα, με χορό και με τραγούδια.

Η αποψινή βραδιά πρέπει να μας αφήσει με τις πιο καλές, τις καλύτερες εντυπώσεις και να φύγουμε χαρούμενοι με ψυχική αγαλλίαση και στα αυτιά μας να αντηχούν για μέρες τα βιολιά και τα κλαρίνα και με μια ευχή: Να έχουμε υγεία και να είμαστε όλοι καλά και του χρόνου να σμίξουμε και πάλι για να μην χάσουμε την ταυτότητά μας μέσα σε αυτή την πολυθόρυβη ζούγκλα της πόλης που ζούμε.

Σας ευχαριστώ. Καλό γλέντι. Και του χρόνου πάλι μαζί!».

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΡΑΠΤΗΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Θεωρώ χρέος να ευχαριστήσω ιδιαίτερα το συμπατριώτη επιχειρηματία κ. Κων. Γκούμα, ο οποίος εβοήθησε ως χορηγός για την πραγματοποίηση της εκδήλωσης της εφημερίδας μας «Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ» με την ομιλία του συμπατριώτη μας καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Θρασ. Μπέλλα για το «γλωσσικό ιδίωμα του Πωγωνίου και τις ρίζες του».

Ο εκδότης
Κων. Κωστούλας